

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Факультет соціології

Кафедра теорії та історії соціології

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

CURRENT ISSUES OF SOCIAL SCIENCES

(Актуальні проблеми соціальних наук)

для студентів

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
спеціальність 054 «Соціологія»
освітній рівень магістр
освітня програма освітня програма Гендерні студії (програма з можливістю подвійного
дипломування з Лундським університетом, Швеція)
вид дисципліни вибіркова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2025/2026
Семестр	3
Кількість кредитів ECTS	4
Мова викладання, навчання та оцінювання	англійська
Форма заключного контролю	іспит

Викладачі: проф. Віктор СТЕПАНЕНКО

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (підпис, ПІБ, дата) «__» __ 20__ р.

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис, ПІБ, дата) «__» __ 20__ р.

Розробник:

Віктор СТЕПАНЕНКО, д.соц.н., професор кафедри теорії та історії соціології

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри теорії та історії соціології

Володимир СУДАКОВ

Протокол № 18 від «28.08» 2025 р.

Схвалено науково - методичною комісією факультету соціології

Протокол № 13 від «28» серпня 2025 року

Голова науково-методичної комісії _____ Тетяна ЧЕРВІНСЬКА

1. Мета дисципліни – ввести студентів у світовий дискурс поточних дебатів соціальних наук про ключові соціальні проблеми, останні результати порівняльних досліджень; покращити навички академічної дискусії та презентації, сфокусуватись на можливості порівняльного аналізу соціальних проблем у різних суспільствах із подальшим використанням у власній дослідницькій роботі.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. *Знати* англійську мову на рівні B1 (середній рівень), теоретичні основи соціології, сучасні соціологічні дослідницькі проекти, соціологічний підхід до аналізу соціальних явищ, термінологія, концептуальна база та основи сучасної соціологічної теорії та досліджень.

2. *Вміти* працювати з соціологічними даними, читати професійні соціологічні публікації та формулювати ідеї англійською мовою.

3. *Мати* елементарні навички пошуку та вибору відповідної інформації англійською мовою, використання методологій та концептуальних підстав соціологічного аналізу; дискутувати, представити і обговорювати власну позицію обраної актуальної проблеми.

3. Анотація навчальної дисципліни: зміст дисципліни фокусується навколо дослідницьких інтересів студентів, з одного боку, і, з іншого боку, відкритий для обговорення найважливіших актуальних питань соціологічних міжнародних порівняльних досліджень. Робота зосереджена на аналізі та обговоренні останніх публікацій у англійськомовних соціологічних рецензованих журналах з метою включення магістрантів в найбільш актуальний порядок денний академічних дебатів на основі останніх результатів досліджень. Формат роботи - колоквиум, який поєднує в собі дискусію, лекції, практичні завдання. Викладання та навчання англійською мовою для посилення професійної мовної спроможності магістрів, збагачення їх професійного академічного словника в соціологічній термінології, розвиток академічних навичок написання тез доповідей, дискусії, навичок презентації.

4. Завдання (навчальні цілі):

- Вивчити основні проблеми соціальних наук в рамках міжнародних передових соціологічних дебатів (в рамках основних доповідей конгресів Міжнародної соціологічної асоціації)
- Підвищити кваліфікацію у пошуку та виборі, аналізі та розробці джерел та ідей щодо власних досліджень МА, в рамках останніх публікацій у рецензованих міжнародних соціологічних журналах англійською мовою
- Покращити навички академічної дискусії та презентації англійською, вміння порівняльного аналізу соціальних проблем у різних суспільствах.

Що спрямовано на формування наступних компетентностей:

- ЗК04. Здатність працювати в міжнародному контексті.
- ЗК07. Здатність до аргументованого представлення власної думки, компетентної та толерантної дискусії з її опонентами.
- СК05. Здатність обговорювати результати соціологічних досліджень та проектів українською та іноземною мовами.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми, методи і технології викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	Знати результати сучасних соціологічних досліджень ключових соціальних проблем	Лекція, практичні заняття	Дискусії, іспит	15
1.2	Знати систему базових соціологічних індикаторів дослідження якості життя та соціальних проблем сучасних суспільств	Лекція, практичні заняття	Дискусії, іспит	15
2.1	Вміти працювати з соціальною інформацією, даними соціологічних досліджень	Лекція, практичні заняття, самостійна робота	Дискусії, презентація аналітичної роботи, підсумкова контрольна робота, іспит	15
2.2	Вміти виявляти, аналізувати та інтерпретувати актуальні соціальні проблеми розвитку суспільства	Лекція, практичні заняття, самостійна робота	Анотована бібліографія, презентація аналітичної роботи, підсумкова	15

			контрольна робота, іспит	
3.1	Демонструвати навички аргументованого представлення власної думки, компетентної та толерантної дискусії з опонентами.	Лекція, практичні заняття, самостійна робота	Дискусії, презентація аналітичної роботи, підсумкова контрольна робота, іспит	20
4.1	Демонструвати навички самостійної дослідницької роботи, опанування новими знаннями	Практичні заняття, самостійна робота	Анотована бібліографія, презентація аналітичної роботи, підсумкова контрольна робота	20

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни РН (код)		1.1	1.2	2.1	2.2	3.1	4.1
Програмні результати навчання РН (назва)							
ПРО5. Здійснювати пошук, аналізувати та оцінювати необхідну інформацію в науковій літературі, банках даних та інших джерелах					+	+	+
ПР12. Вміти аналізувати гендерно обумовлені проблеми в різних сферах суспільного життя, вміння робити гендерний аналіз			+	+	+		+
ПР 13 Застосовувати соціологічний підхід до аналізу гендерної проблематики		+	+	+			

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

Форми роботи	Min балів	Max балів
1. Дискусії (РН1.1, РН1.2, РН2.1, РН3.1, РН4.1)	12	20
2. Анотована бібліографія (15 джерел) (РН2.2, РН4.1)	6	10
3. Аналітична робота, її презентація (РН2.1, РН2.2, РН3.1, РН4.1)	9	15
4. Підсумкова контрольна робота (РН2.1, РН2.2, РН3.1, РН4.1)	9	15
Семестр, разом	36	60
Іспит (РН1.1, РН1.2, РН2.1, РН2.2, РН3.1)	24	40
РАЗОМ	60	100

- підсумкове оцінювання: у формі іспиту.

Для студентів, які набрали сумарно меншу кількість балів ніж *критично-розрахунковий мінімум* – 36 балів за поважних причин, підтверджених документами, для одержання допуску до іспиту у встановлені терміни обов'язково подати письмові роботи – відпрацювання пропущених практичних занять з кожної невідпрацьованої теми дисципліни та підсумкові письмові роботи (анотована бібліографія, аналітична робота та її презентація).

7.2 Організація оцінювання:

- Дискусії – протягом занять за темами 1-8.
- Аналітична робота, її презентація (Power Point) – протягом тем 3-8 (за темами, за графіком).
- Анотована бібліографія – протягом тем 3-8 (за темами, за графіком).
- Підсумкова контрольна робота – після 8-ї теми.

7.3 Шкала відповідності оцінок

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекційних та практичних занять

№ п/п	Номер і назва теми	Кількість годин		
		лекцій	практичні	Самостійна робота
1. Теоретичні та методологічні виклики соціальних наук				
1.	Теоретико-методологічні підходи сучасних соціальних наук до соціальних проблем	2	2	8
2.	Особливості сучасного соціологічного знання	2	4	10
2. Сучасні актуальні проблеми суспільства				
3.	Війна та насильство як теми соціологічних рефлексій та сучасних досліджень	2	2	8
4.	Динаміка соціальної нерівності та її сучасні форми	2	2	8
5.	Глобалізація: можливості та виклики для світу та України	2	2	8
6.	Сучасна соціокультурна динаміка, ідентичності та етно-культурні проблеми	2	2	8
7.	Глобальна мобільність та міграції. Імплікації для сучасного українського досвіду	2	2	8
8.	Сучасне суспільство ризиків та проблеми соціальної безпеки	2	2	8
9.	Трансформації та проблеми сучасної політики та суспільно-політичного розвитку	2	2	8
	Підсумкова контрольна робота			16
	ВСЬОГО	18	20	82

Загальний обсяг 120 год., в тому числі:

Лекцій – 18 год.

Практичні заняття - 20 год.

Самостійна робота - 82 год.

9. Рекомендовані джерела:

Основна: (Базова)

1. Bauman, Z. (2000). *Liquid modernity*. Polity Press.
2. Best, J. (2017). *Social problems* (3rd ed.). W. W. Norton & Company.
3. Burawoy, M. (2015). *Public sociology: Between utopia and the discipline*. University of California Press.
4. Connell, R. (2007). *Southern theory: The global dynamics of knowledge in social science*. Polity Press.
5. Giddens, A., & Sutton, P. W. (2021). *Sociology* (9th ed.). Wiley.
6. Touraine, A. (2007). *A new paradigm for understanding today's world*. Polity Press.

Додаткова:

1. Appadurai, A. (1996). *Modernity at large: Cultural dimensions of globalization*. University of Minnesota Press.
2. Bauman, Z. (2011). *Collateral damage: Social inequalities in a global age*. Polity.
3. Baralt, I. B., Carian, E., Johnson, A. L., Lim, S., & Yoon, S. Y. (2020). Millennials and gender in an era of growing inequality. *Sociological Perspectives*, 63(3), 452-460. <https://doi.org/10.1177/0731121420915870>
4. Beck, U. (1992). *Risk society: Towards a new modernity*. Sage Publications.

5. Beck, U., & Sznaider, N. (2006). *Unpacking cosmopolitanism for the social sciences: A research agenda*. *The British Journal of Sociology*, 57(1), 1–23. <https://doi.org/10.1111/j.1468-4446.2006.00001.x>
6. Boccagni, P., & Kivisto, P. (2019). Introduction: Ambivalence and the social processes of immigrant inclusion. *International Journal of Comparative Sociology*, 60(1–2), 3–13. <https://doi.org/10.1177/0020715219835886>
7. Castles, S. (2007). Twenty-first-century migration as a challenge to sociology. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 33(3), 351–371. <https://doi.org/10.1080/13691830701234491>
8. Chen, L. (2020). *A journey of discovering sociology: What sociology is in 20 contemporary American sociologists' eyes*. Springer Singapore.
9. Cheng, I., & Momesso, L. (2019). Rethinking transnationalism in the global world: Contested state, society, border, and the people in between. *International Migration*, 57(4), 197-201. <https://doi.org/10.1111/imig.12594>
10. Collins, C. (2012). *99 to 1: How wealth inequality is wrecking the world and what we can do about it* (pp. 59–124). Berrett-Koehler Publishers.
11. Dahrendorf, R. (2005) Doubts about pluralism. In: E. Ben-Rafael and Y. Sternberg (Eds.) *Comparing Modernities. Pluralism versus Homogeneity*. BRILL Publisher. Pp. 223-229.
12. Davis, M. (Ed.). (2016). *Liquid sociology: Metaphor in Zygmunt Bauman's analysis of modernity*. Routledge.
13. de Haas, H., Castles, S., & Miller, M. J. (2020). *The Age of Migration: International population movements in the modern world* (6th ed.). Guilford Press / Bloomsbury Academic.
14. Douglas, M., & Wildavsky, A. (1983). *Risk and culture: An essay on the selection of technological and environmental dangers*. University of California Press.
15. Hall, S., Massey, D., & Rustin, M. (2013). *After neoliberalism? The Kilburn manifesto*. Lawrence & Wishart.
16. Held, D., & McGrew, A. (2007). *Globalization theory: Approaches and controversies* (2nd ed.). Polity Press.
17. Inglehart, R., & Welzel, C. (2005). *Modernization, Cultural Change, and Democracy: The Human Development Sequence*. Cambridge University Press.
18. Genov, N. (Ed.). (2008). *Interethnic integration in five European societies*. Kramer.
19. Kittel, B. (2006). A crazy methodology? On limits of macro-quantitative social science research. *International Sociology*, 21(5), 647–677. <https://doi.org/10.1177/0268580906067831>
20. Luhmann, N. (1993). *Risk: A sociological theory*. Walter de Gruyter.
21. Martell, L. (2016). *The sociology of globalization*. Polity.
22. Malešević, S. (2008). The sociology of new wars?: Assessing the causes and objectives of contemporary violent conflicts. *International Political Sociology*, 2(2), 97–112. <https://doi.org/10.1111/j.1749-5687.2008.00043.x>
23. Malešević, S. (2010). How pacifist were the founding fathers?: War and violence in classical sociology. *European Journal of Social Theory*, 13(2), 193-212.
24. Norris, P. (2022). *In praise of skepticism: Trust but verify*. Oxford University Press.
25. Peter L. Berger and Samuel P. Huntington, eds., *Many Globalizations* (New York: Oxford University Press, 2002).
26. Piketty, T. (2014). *Capital in the twenty-first century* (A. Goldhammer, Trans.). Belknap Press of Harvard University Press.
27. Sassen, S. (2007). *A sociology of globalization*. W. W. Norton & Company.
28. Savage, M., & Li, C. (2021). Introduction to thematic series “new sociological perspectives on inequality”. *Journal of Chinese Sociology*, 8, Article 7. <https://doi.org/10.1186/s40711-021-00145-y>
29. Scott, J. P. (2005). *Social theory: Central issues in sociology*. Sage.
30. Sztompka, P. (2010) “One Sociology or many?” in *The ISA Handbook of Diverse Sociological Traditions*, edited by S. Patel. London: SAGE. Pp.21-28
31. Sztompka, P. (2011) “Another Sociological Utopia,” *Contemporary Sociology* 40(4): 388-396.

32. Thorsen, L. M. (2020). Art, climate change and (other) eco materials: Rethinking the cosmopolitanization of aesthetics and the aesthetics of cosmopolitanization with Ulrich Beck. *Global Networks*, 20(3), 564–583. <https://doi.org/10.1111/glob.12278>.
33. van Ham, M. (2010). Ethnicity and integration: Population trends and processes (Vol. 3). Springer.
34. Vertovec, S. (2009). *Transnationalism*. Routledge.
35. Vertovec, S., & Wessendorf, S. (Eds.). (2010). *The multiculturalism backlash: European discourses, policies and practices*. Routledge.
36. Vertovec, S. (2022). *Superdiversity: Migration and social complexity*. Routledge.
37. Wallerstein, I., Collins, R., Mann, M., Derluguian, G., & Calhoun, C. (2013). *Does capitalism have a future?* Oxford University Press.
38. Wacquant, L. (2009). *Punishing the poor: The neoliberal government of social insecurity*. Duke University Press.
39. Ukraine in Transformation. From Soviet Republic to European Society. \ Veira-Ramos, Alberto, Liubyva, Tetiana, Golovakha, Ievhenii (Eds.) Palgrave. 2020. Pp. 1-34, 261-276.

10. Рекомендовані інтернет ресурси:

- International Sociological Association congresses <https://www.isa-sociology.org/en/conferences/world-congress>
- Ulrich Beck: 'Europe at Risk: The Cosmopolitan Turn' https://www.youtube.com/watch?v=4L_ksmXh8po&ab_channel=EuropeanUniversityInstitute
- Michael Burawoy Global sociology <https://www.youtube.com/watch?v=VQ0CZsQcjO8>
- European Social Survey (the ESS) <http://europeansocialsurvey.org/>
- EuroBarometer http://ec.europa.eu/public_opinion/index_en.htm
- European Values Study (EVS) <http://www.europeanvaluesstudy.eu>
- UN Human development index <http://hdr.undp.org/en/statistics/hdi/>
- Bertelsman transformation index <http://www.bti-project.org/index/>
- Transparency international Corruption Perception Index <http://www.transparency.org/research/cpi/overview>
- World Bank Governance index http://info.worldbank.org/governance/wgi/sc_country.asp
- Democracy index http://www.democracybarometer.org/links_en.html
- R.Inglehart Happiness is Different Things to Different People: Subjective Well-being in Global Perspective https://www.youtube.com/watch?v=Y1acwqIfFtY&list=PLUold1t9EA713_nuUj-L_HirTdiF9K4Azl0